

DÉLVIDEK

Z O M B O R, 1942 szeptember 18.
Csihás Benő u. 3 II. évfolyam, 210. sz.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő
Levél cím: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

Pusztító német

légitámadás két angol város ellen

**Great Yarmouthra és Kings Lynnre a legnagyobb méretű bombák hullottak – A szovjet csapatok öngyilkosságszámbamenő ellentámadásai már csak rövid időre késleltetik Sztalingrád esését
A Terek folyónál a németek megsemmisítették két szovjet zászlóalj zömét – Madagaszkár kormányzója nem fogadta el az angol fegyverszüneti feltételeket**

Olasz tengeralattjárók betörték a gibraltári kikötőbe

Az egész keleti hadszíntér a legkeményebb csaták színhelye, a leg-súlyosabb harcok azonban változatlanul Sztalingrádért folynak. Semleges megfigyelők szerint ezért a városért sokkal makacsabb a küzdelem és sokkal több vér folyik és anyag megy veszendőbe, mint bárhol máshol a történelem eddigi során.

A szovjet csapatok reménytelen helyzetükben a legszívósabb ellenállást tanúsítják. Mint svájci laptudósítók különjelentései közlik, a németek egymás után zuzzák szét a város erődé épített háztömbjeit és példátlan veszteségeket okoznak a bolsevistáknak. A vörös hadsereg kétségbeesett ellenállása már nem sokáig késleltetheti az elkerülhetetlen

döntést

A nap folyamán egy német páncélos osztag elérte és elfoglalta azt az utolsó sztalingrádi magaslatot is, amely az északi irányból előnyomuló német csapatokat még elválasztotta a város belterületétől. Ezért a magaslatért több órán át a legkeményebb harc folyt. A német légierek és tüzéség összpontosított tüze a város belterületén kiépített állások ellen irányul és jórészt már is arra a sorsra jutottak az erődé kiépített belvárosi háztömbök, mint a külvárosiak: csak rom és hamu jelzi a helyüket. A nyugati és déli irányból előretörő német csapatok is jelentős terepnyerést értek el a város belsejében.

A német lapok jelentéseket közölnek arról, hogyan itélik meg a sztalingrádi helyzetet Londonban. A Völkischer Beobachter szerint a brit sajtó sokatmondó hallgatás után most már előkészíti a nyugati államok közönségét Sztalingrád esésére, néhány megrögzött angol katonai szakértő azonban még mindig nem akarja megérteni a helyzetet és van közöttük olyan is, aki a téli hadjárat kilátásait alapozza a sztalingrádi szovjet ellenállásra.

A semleges sajtó újból a Moszkva és London közötti ellentétekről ír. Legutóbb a La Nation c. argentin lap londoni tudósítója közölt ilyen jelentést. A tudósító londoni szovjet körök véleményét idézi és azt írja,

hogy Churchill és Sztalin között áthidalhatatlan ellentétek vannak a második arcvonal felállításának kérdésében. A szovjet közvélemény az angolszászokat okolja magárahagyottságáért és kilátástalannak látja a harcot a szövetségesek segítségével. Bizonyos angolszász körökben attól félnek, hogy a Szovjet esetleges reményvesztettsége súlyosan fogja érinteni a szövetségesek érdekeit is.

A német légierek

legnap és mára virradóra a legnagyobb méretű bombákkal árasztották el Anglia déli és keleti partvidékének hadászati célpontjait. Mint a Német Távirati Iroda közli, különösen Great Yarmouth és Kings Lynn keleti angol kikötővárosokat érte pusztító erejű támadás. Great Yarmouth fontos kikötő és ipari város, Kings Lynn

pedig halászati központ és a papír és fakereskedelem átrakó állomása.

Nagyarányu tevékenységet fejtenek ki a német légierek az egyiptomi arcvonal felett is. El Alamein szakaszán a brit tábori állásokat és üteg állásokat, a tengerpart mentén az utánpótlási vonalat, Egyiptom különböző területein pedig repülőtereket támadtak a németek minden ürméretű bombával. Nagy pusztításokat okoztak brit gépkocsi és páncélos oszlopokban is.

Németországot péntekre virradóra nem érte ellenséges légitámadás.

Más harcterekről érkezett jelentések közül megemlítjük, hogy a madagaszkári helyzetről ellentétes hírek érkeznek. Mig francia jelentés szerint a madagaszkári fő kormányzó által kezdeményezett fegyverszüneti tárgyalások a tulzolt angol követelések miatt nem vezettek eredmény-

re, addig angol hírforrások továbbra is a tárgyalások folytatásáról beszélnek.

A déli csendesóceáni térségben folyó csatákról lapunk más helyén közlünk részletes jelentést. Itt csak azt említhetjük meg, hogy a londoni rádió hírmagyarájója foglalkozva az ujguineai helyzettel kifejtette, hogy rossz hírek érkeznek erről az arcvonalról. A japánok egyre közelebb jutnak itteni céljuk meghalásításához: Port Moresby elfoglalásához, ami annál nagyobb jelentőségű lenne, mert a japánok ezzel tökéletessé tennék az ostromgyűrűt Ausztrália körül és kitűnő ugródeszkához jutnának az ötödik földrész megtámadására, másrészt pedig az angolszászok elveszítenék kiindulási támaszpontjukat tervezett offenzív felépésük végrehajtására.

A diplomáciai

hírek közül kiemeljük Tani új japán külügyminiszter nyilatkozatát. A külügyminiszter hivatalbalépése alkalmából rádióbeszédben vázolta álláspontját. Kifejtette, hogy a Japán Birodalom megalakulásának szellemében és a hadüzenetről szóló császári akaratához hiven kíván dolgozni Nagy-Keletázsia megteremtéséért. Célja, hogy tovább fejlessze az együttműködést a tengelyhatalmakkal, megtörje Amerika becsvágyát és eltávolítsa az angolszász hatalmakat a nagyzásiai térségből.

Nemzetközi politikai körök nagy érdeklődést tanúsítanak Miron Taylor amerikai diplomata vatikáni útja iránt. Taylor — mint ismeretes — hosszabb ideig Rooseveltt személyes képviselőjeként működött a Szent-széknél és amikor visszament Amerikába, az volt a vélemény, hogy küldetése véget ért. Most újból a Vatikánba megy és hír szerint két héttig fog ott tartózkodni. Az Interinf. római jelentése szerint találkozás tárgyát képezi, vajjon Taylor hoz-e magával személyes üzenetet Rooseveltől a Szentatyának és mi a célja római utjának?

A harcterek eseményei Német hadijelentés

Berlin, szeptember 18.

A vezéri főhadiszállás pénteki hadijelentése közli, hogy a Terek folyó mentén a német páncélos kötelékek romboló repülőgépek hatékony támogatásával eredményes támadás közben megsemmisítették két ellenséges zászlóalj zömét és 41 löveget zsákmányoltak.

Sztalingrádban a német csapatok a légierekkel szoros együttműködésben elkeseredett harcok közben újabb eredményeket értek el.

A voronezsi hídfő ellen megismételte az ellenség nagy erővel végrehajtott támadásait, amelyeket a németek visszavertek. Ezen a szakaszon szeptember 15-e óta 91 páncélost veszített az ellenség.

A német léghaderő az ellenség mögöttes célpontjait támadta eredményesen.

Az Ilmen tótól délkeletre és a Ladoga tótól délre összeomlottak a szovjet csapatok nagy erővel végrehajtott támadásai.

A Szovjet az utóbbi két nap alatt légiharcokban 146 repülőgépet veszített. Hat német gép nem tért vissza.

A német harci gépek éjjel-nappal bombázták Anglia déli és keleti partvidékének hadászati célpontjait.

A csatornán egy brit előőrhajót elsüllyesztettek, két angol repülőgépet pedig lelőttek.

Az afrikai harcok

Róma, szeptember 18.

Az olasz főhadiszállás 844. hadijelentése a következőket közli: Egyiptomban eredményes felderítőtevékenység folyik. Légiereink folytatta támadásait Málta támaszpontjai ellen. Egy brit repülőgépet lelőt-

tek. A legutóbbi négy nap alatt négy repülőnk nem tért vissza.

Haditengerészetünk roham harci egységei betörték Gibraltárba és egy ellenséges gőzöst elsüllyesztettek. Ezt megelőzően a tengerészet roham harci egységei megrongálták több hajót. (MTI)

Ára 10 fillér

ARENA MOZI
TELEFON: 328

SZOMBAT—CSÜTÖRTÖK

ORSÉGUÁLTÁS

Főszerebben:
PÁGER ANTAL, CSORTOS GYULA, HIDVÉGHY VALL.

Pótműsor: magyar és olasz híradó.

Eliadások kezdete: hétköznap 5 és 7 órakor, vasárnap és ünnepnap 3, 5, 7 órakor.

GOROG—NÉMET—OLASZ GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOK

Athén, szeptember 18.

Gotzamanis görög pénzügyminiszter, aki egyttal valamennyi a termeléssel összefüggő minisztérium vezetője is repülőgépen Berlinbe utazott, ahol a görög gazdasági helyzettel kap-

csolatban folytat megbeszéléseket. Berlinből Rómába utazik a miniszter, ahol ugyancsak gazdasági tárgy megbeszéléseket folytat.

KORLÁTOZZÁK AZ AMERIKAI FILMGYÁRTÁST

Genf, szeptember 18.

A washingtoni haditermelési hivatal közölte, hogy a jövőben 25 százalékkal kevesebb nyersfilmet kapnak a filmgyárak. A nyersfilm készleteket hadicélokra már korábban zár alá vették.

MAGYAROK, NÉMETEK ÉS OLASZOK TÉRNEK VISSZA HAZÁJUKBA DÉLAMERIKÁBÓL

Buenos Aires, szeptember 18.

(Német Távirati Iroda) Az United Press jelentése szerint két brazil hajó indult utnak Európa felé Buenos Airesből. A diplomata hajók 30 magyar, 34 német és 260 olasz állampolgárt szállítanak vissza hazájukba. A hajó utasai jórészt a diplomáciai képviselők személyzetéhez tartoznak.

A németek megsemmisítettek egy a Szovjetbe irányított angol-amerikai hajókaravánt

Róma, szeptember 18.

A Messagero berlini tudósítója közli, hogy Berlinben tartja magát az a hír, amely szerint a német tengeralattjárók az Északi Jéges tengeren megsemmisítettek egy a Szovjetbe irányított angol-amerikai hajókaravánt.

A karaván megsemmisítéséről szóló német hivatalos jelentés kiadását minden pillanatban várják.

Öngyilkosságszámba menő szovjet ellenállás Sztalingrádban

Az ellentámadások sem akadályozhatják meg a németeket a bolsevista védősereg megsemmisítésében

Berlin, szeptember 18.

A Német Távirati Iroda közli a sztalingrádi arcvonalról, hogy Sztalin városában még tartanak a véres harcok. A város belső területén rendkívül makacs szovjet ellenállás tapasztalható. Minden házáért, háztömbért, minden romért külön kell megküzdeni. A makacs ellentámadásokkal sem sikerült a szovjet csapatoknak átörni a fojtogató német gyűrűt és a védősereg megsemmisítése nem akadályozható meg. A bolsevisták az erődökké kiépített házakban sokszorosan elszácolták magukat. A német löve-

geknek és bombáknak alapjaikban kell megsemmisíteniök ezeket a szovjet erődítményeket. A vörös csapatok öngyilkosságszámba menő ellenállása sem akadályozza meg a város sorsának beteljesülését.

Az elfoglalt városrészeket már megtisztították a németek az ellenség maradványaitól.

A harcok hevességére jellemző, hogy csak az egyik német hadsereg szakaszán 21.000 foglyot, 160 páncélost, 281 löveget, 36 többcsövű löveget, 43 páncélhárító ágyut, 71 lángszórót és sok más anyagot vesztett a Szovjet.

Elfogadhatatlan békefeltételeket szabtak az angolok a madagaszkári főkormányzónak

Vichy, szeptember 18.

(OFI) Hivatalosan közlik, hogy Madagaszkár főkormányzója a további vérontás elkerülése végett megbeszéléseket kezdett a támadó angol csapatok partnersökével. Miután az angolok olyan feltételeket szabtak, amelyeket a főkormányzó nem fogadhatott el, kiadta a parancsot, hogy a francia csapatok a végsőkig védjék a francia gyarmatot. Francia hivatalos helyen óva intik a közvéleményt, hogy hitelt adjon a madagaszkári helyzetről szóló idegen híreszteléseknek. Az angol csapatok hat és fél nap alatt csak 170 kilométeres mélységben tud-

tak benyomulni Madagaszkárra és a francia csapatok annak ellenére, hogy az ellenség nagy számbeli fölényben van, állják a harcot.

Bern, szeptember 18.

(Bud. Ért.) Londoni jelentések szerint az angol csapatok Madagaszkár szigetén mindaddig folytatják hadműveleteiket, amíg a fegyverszüneti tárgyalások befejezést nem nyernek.

Brit jelentés szerint a Madagaszkáron előnyömlő brit csapatok elfoglalták Mahaduinjo helysét, amely kétszáz kilométernyire fekszik a sziget fővárosától, Tananarivotól.

Japán sikerek Új Guineában és a Salamon szigeteken

Zürich, szeptember 18.

(Bud. Ért.) A Salamon szigeteken folytatódnak a harcok. Guadalmanar északi részén a japánok több helységet elfoglaltak és déli irányban szorítják vissza az ellenséget, amely makacsul védekezik. Az amerikai csapatok élelmiszer- és hadianyaghiánnyal küzdenek. Tulagi kikötője még mindig ég.

A Salamon szigetek vidékén amerikai hadihajók most nem tartózkodnak, a japán hadihajórajok azonban állandóan ellenőrzik a tengert és megakadályozzák az amerikai csapatok utánpótlását.

Új Guineában makacs harcok folynak. A japán légierők heves támadást intéztek Port Moresby, Port Darwin és Townsville ellen. A Pápua föld felett lezajlott heves légicsatában 14 amerikai és 9 japán repülőgép pusztult el.

A Vanapa folyó mentén sikeresen nyomulnak előre a japánok déli irányban.

Willkie Kujbisevbe érkezett

Amszterdam, szeptember 18.

Wendell Willkie, Roosevelt megbízottja repülőgépen Kujbisevbe érkezett.

NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

TELEFON: 156.

Csütörtök—Vasárnap

Jéka! Mór világhírű regénye filmen

AZ ÚJ FÖLDESUR

Főszerebben:

Csörtos Gyula, Jávor Pál, Egri Mária, Lázár Mária

Pótműsor: Magyar és német híradók.

A hinduk megkísérelték az ahmedabadi városháza felgyújtását

Bombay, szeptember 18.

(OFI) Indiában folytatódna a zavargások. Bengáliában a rendőrség és nagyobb tüntető hindu csoport között harcra került a sor. Három ember meghalt, többen megsebesültek.

Ahmedabadban az angol hatóságok letartóztatták hét városi vezető személyiséget és négy tanácsost, mert az angolok ellen foglaltak állást. A tüntető hinduk megkísérelték a városháza épületének felgyújtását.

Faruk király beteg

Szófia, szeptember 18.

(Bud. Ért.) Kairóból érkezett hírek szerint Faruk egyiptomi király hirtelen megbetegedett. Az orvosi jelentés szerint állapota aggodalomra ad okot.

KIVÉGEZTEK

HÁROM CSEH ÁLLAMPOLGÁRT

Prága, szeptember 18.

(Bud. Ért.) Hivatalosan közlik, hogy a prágai népbíróság halálra ítélte három protektorátusi állampolgárt (egy közülük zsidó), mert az ellenséggel cimboráltak és hazaárulásra készültek.

ANGLIA KELETI PARTVIDÉKÉT BOMBÁZTÁK A NÉMETEK

Berlin, szeptember 18.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a német légierők péntekre virradóra Anglia keleti partvidékének kikötőit és hadifontosságú célpontjait bombázták eredményesen.

Újabb amerikai csapatok érkeztek Angliába

Amsterdam, szeptember 18.

(Német Távirati Iroda) Angol jelentés szerint újabb amerikai csapatok érkeztek Angliába.

RIADÓ GIBRALTÁRBAN ELLENSÉGES TENGERALATTJÁRÓK TÁMADÁSA MIATT

La Linea, szeptember 18.

(Német Távirati Iroda) Gibraltárban elrendelték a riadót tengeralattjárók támadásának veszélye miatt. A riadóra azonnal nagyszámú gyorsnaszád futott ki a tengerre, a levegőből pedig jelentős felderítő rajok kutatták a tengert, hogy felfedezzék az ellenséges tengeralattjárót. A kutatás eredménytelen maradt. Az angolok a gibraltári kikötőben horgonyzó hadihajókat féltik az ellenséges buvárhajóktól.

Borisz király megbeszélései Filovval

Szófia, szeptember 18.

Borisz bolgár király kihallgatáson fogadta Filov miniszterelnököt, akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

SPANYOL MINISZTERTANÁCS

Madrid, szeptember 18.

Franco tábornok elnökletével összeült a minisztertanács. A tanácskozások, amelyekről hivatalos jelentést nem adtak ki, két napja folynak.

Kivégeztek egy horvát főszolgabíró és feleségét, mert összejátszott a partizánokkal

Zágráb, szeptember 18.

(Bud. Ért.) A horvatszkamitrovicai rögtönítélő bíróság halálra ítélte a helyi járási főnököt és feleségét, akik elfogott és bebörtönözött partizánok szabadonbocsátásáért élelmiszereket és pénzt fogadtak el.

ELFOGTAK EGY VÉRENGZŐ SPANYOL VOROS TÁBORNOKOT

Madrid, szeptember 18.

A spanyol rendőrségnek sikerült elfognia egy vörös tábornokot, aki a polgárháboru befejezése óta bujkált az országban. A tábor a polgárháboru alatt különböző vérengzéseket rendelt el. Többek között a casturiai foglyokat benzinnel leöntette és elevenen elégettette.

A nagyvilágból

Az olasz kormány magas kitüntetésben részesítette 26 kereskedelmi hajó tengerészeit, akik áttörve az ellenséges ostromzárát árut szállítottak az Atlantit óceánra.

Angliában a gyümölcsök készítéséhez nem adnak többé külön cukoradagokat.

Törökországban zárolták az egész 1942. évi gabonatermést. Csak azok a gabonamennyiségek kerülnek szabad forgalomba, amelyek a kormány és hadsereg szükségletein túl megmaradnak.

Az olasz király és császár táviratban üdvözölte Chile államelnökét a chilei függetlenségi ünnep alkalmából.

Menemendzsoglu török külügyminiszter napok óta beteg. A jelek szerint betegsége még néhány napig eltart.

Jó munkát végez a magyar tüzérség

(M. kir. honvéd haditudósító század közlése)

Sokszor hallottam még a régi világháboru alatt, amikor egyes apák otthon, a sorozás előtt, arra igyekeztek rávenni a fiaikat: Menj csak, fiam, tüzérnek, ott mégis biztosabb. A tüzérek hátrább vannak, nem éri őket olyan könnyen golyó.

Hát ez a vélekedés a mai háboruban teljesen megbukott. Ebben a háboruban egyetlen fegyvernem, egyetlen szolgálati ág sincs ebből a szempontból „hátrább”. A mai korszerű fegyverek mindenütt ott vannak. A mostani bekerítő csatákban volt rá alkalom, hogy a tüzérség, sőt a nehéz tüzérség előbbre volt, mint a gyalogság, úgyhogy ebből az a humoros helyzet adódott, hogy a német gyalogság tüzereinket majdnem — foglyul ejtette.

Kemény, súlyos harcok után a Don előtt pihenőben találtuk egyik gépvontatású nehéz tüzérsztyálynkat. Egy ezredes a parancsnoka, mellét már az első világháboruból több ragyogó kitüntetés díszíti. Szerényen, derűs nyugalommal mondja el a nehéz napok élményeit. Elmondja, hogy osztályát a nagy támadás megindulásakor, június 28-án Bojlsája Loszovkánál vetették be, itt saját gyalogságunk áttörését támogatták. A hadosztály támadásának sulyán a komáromi gyalogosok előtt az ellenséges tüzérséget fogta le az osztály megsemmisítő tüzével. Később egy gépesített német hadosztály támadását támogatta.

— Tüzéreimnek — mondja meglepéssel — itt volt alkalmuk tudásuk és vitézségük megcsillogtatására. Velem egy kis humoros eset is történt. Néhány tisztem társaságában előrementem a terépet szemrevételezni. Annyira előretutottunk, hogy a gyalogság vonala elé kerültünk.

A német gyalogság ellenségnek nézett bennünket s golyószóró-tüzzel fekvésre kényszerített. Messziről kiabáltak, integettek, hogy adjuk meg magunkat. Nem volt most mit tennünk, fölálltunk és kezünket magasra emelve formálisan „megadtuk” nekik magunkat. Nagy csodálkozás és még nagyobb kacaj lett belőle.

Telitalálat!

— Osztályomnak — folytatja az osztályparancsnok — igen nagy iramban kellett előrehaladnia. Naponta 80—90 kilométer utat tettek meg és itt ki kell emelnem gépkocsivezetőm kiváló teljesítményét. Egyik helyen homok, másik helyen a feneketlen sár fogott le bennünket, de ez csak pillanatokig tartott, mert az emberi erő mindenütt segített. A támadás befejezéséig éjjel-nappal vagy mentünk, vagy löttünk. Egy patakon való átkelésnél az orosz páncéltörők erdőből oldalozva veszélyeztették a német páncélosokat. Néhány ütegünk ezt az erdőrészt rögtön lefogta tüzével. A folyóátkelés nagyszerűen sikerült és ennek köszönhető, hogy az ellenséget teljesen körülkerítettük. Ezekben a harcokban különösen kitüntette magát Molnár Sándor hadapródormester, aki az erdőben kitérésre készülő nagyobb ellenséges gyülekezést figyelt meg. Az első lövést ő adta le a gyülekező ellenségre. Hat belövése kivétel nélkül telitalálatot ért. Utána az egész osztály, később pedig egy német hadtest egész tüzérsége odairányította tüzeit. Eredmény: 1200 halott, rengeteg hadifogoly, hadianyag és lőszer. Osztályom minden egyes tagja jó munkát végzett. A német hadtestparancsnokság osztályomat dicsérettel tüntette ki.

A parancsnok megmutatja a dicséret oklevelét, művészi kivitelben készítették a németek. Felülről baloldalt magyar zászlóban a ma-



Az Ön mosolya

— amely elővillantja jólápolott fogait — leghatásosabb fődítóeszközünk egyike. Ezt a biztonságot csupán egy ODOL-ápolószáj nyújtja. ODOL-fogpép alaposan tisztítja a fogak közötti részt is, megöli a bomlasztó baktériumokat, az üdesség és az ápoltság természetes érzését biztosítja. Szájának kellemes illatu és egészségügyi védelméről az ODOL-fogpép gondoskodik.

ODOL

fogpép

MAGYARORSZÁGI ODOLMŰVEK R. T. BUDAPEST

Amerikai jelentés szerint a tengely tenger-alattjárói a Karibi tengeren elsüllyesztettek egy angol hajót.

gyar címer, közepén Sztarij-Oszkol városának látképe. Jobb oldalt a német zászlót alulról két tölgyfaág fonja körül. Alatta pedig a következő szöveg olvasható:

„A m. kir. gv. tüzérsztyályt 1942. június 26-ával a német tüzérségi parancsnokának rendelték alá. B. Losovkánál az áttörés megindulásakor, 1942. június 28-án a tüzérsztyály döntően támogatta a gyalogságot. A támadás további folyamán az ütegek előretölt felderítők által vezetett tüzzel fogták le azokat az orosz páncéltörőket, amelyek a saját páncélosainkra oldalozólag tüzeltek, ezzel hathatósan járultak hozzá ahhoz, hogy július hó 2-án a Goroszim folyón az átkelés teljes sikerrel járt és hogy a német motorizált gyaloghadosztály átkaroló műveletének végrehajtása Sztarij-Oszkólnál teljes eredménnyel járt. Ezt követően az elhárítóharcban Sztarij Oszkoltól nyugatra a tüzérsztyály magas kiképzési fokáról azzal tett tanúságot, hogy pontos és gyors megsemmisítő tüzével az orosz kényszerbehelyezkedést szétzúzta. Ekként a tüzérsztyály a német hadtest alárendeltségében gyors bevetetőségi készségével és harci kedvvel tüntette ki magát és ismételtelen szép tanujelét adta a német és magyar csapatok között régóta bevált hagyományos fegyverbarátságának. Ennek a kimagasló tüzérsztyálynak teljes elismerésemet fejezem ki és további sikereket és katonaszerencsét kívánok neki.”

A gótikus betűkkel rajzolt dicséret oklevelét mindennél szebben beszél. A magyar tüzérek a németek között nemcsak, hogy megállják helyüket, hanem őseik nyomdokain haladva újabb hírnevet és megbecsülést szereznek nevüknek. A tüzérsztyálytól egyébként Láncz István, Galánthay Emil és Selley-Rauscher Aurél százados, önálló ütegpáncsnokokat német vaskeresztre, az osztály több tagját pedig magyar kitüntetésre terjesztették fel.

Sz. Kovács Imre, hadnagy.

Halálra ítélték, mert lopott a légvédelmi elsötétítés alatt

Zilahról jelentik: A rögtönítélő bíróság halálra ítélte Szilágyi Károly nagydobai lakost, aki a légvédelmi elsötétítés ideje alatt hatrendbeli lopást követett el (MTI)

ASSZONYOK VILÁGA

A nő és a nagyravagyás

A szélsőségek és a tempó korszakát éljük. Nem csodálkozunk az elért eredményeken, híreken. Nem újdonság és csoda a kis kőristalány hallatlan szerencséje, a máról-holnapra lett ipar királyok, manekinek házassága maharadzák-kal és grófokkal. A valamikor még mesébe illő csodákra ma már mindenki számot tart.

Valljuk be hölgyeim, már mi nők sem tartunk semmit lehetetlennek és elérhetetlennek és ezért mindannyian a főzőkanál, gyerekkocsi és írógép vagy varrógép mellett mindnagyonabb lehetlenségekről álmodunk. Lelkünk és agyunkat megmételtyezi a nagyravagyás. A mindennapi robotot csak átmeneti munkának tekintjük. Nem adjuk magunkat teljesen át sem az otthonnak, sem a hivatásnak. Nem nyugszunk meg a gondolatban, hogy életkörülményeink, meiyekben élünk, soká tartsanak s egyre inkább türelmetlenül várjuk életünk és sorsunk mesébe illő változását. Esztelenül sietünk, pedig nincs előttünk semmi biztos cél. Elmegyünk a kis örömeik mellett, nem méltatva azokat megbecsülésre, mert nagy szerencsék és örömeik elnyerésére érezzük magunkat hivatottaknak. Ez a nagyravagyás sokkal több az emberrel született törtéte élniakarásnál. Hiszen ha tehetségünkkel és erőnkkel törnénk a kitűzött cél felé, nem tekintve az áldozatokra, ledöntve az akadályokat, sok lemondással igyekeznénk arra a csúcspontra, melyet végső, bennünket megillető helynek tartunk, ez még rendjén volna. De ehelyett, magunk sem tudjuk, hogy mit akarunk és a hétköznapi élet határain belül álmodozunk a csodákról. Pedig a csodákért is harcolnunk kell és csak nagyon ritkán sikerül a jóakaratu véletlennek közbenjárásával kiemelkedni az átlagemberek végtelen tömegéből.

Igazi Gréta Garbók és Georg Sand-ok ma már nem nekünk való álmok. Akik az otthon, a család és a két kéz munkájára hivatottak, azok ott meg is kapják a megérdemelt főszerepet. Nagyobb csodák ezek hölgyeim, mint a vempok, divatkirálynők és véletlen szerencsekeselyük teljesítményei, mi megtakarított konyhapénzünkön vásárolt szobadisz nagyobb érték, mint a kivételes százak mosolyáért lábaik elé rakott diadém. Ne vágyjunk erre a diadémra, hisz az egyszerű dolgozó emberek glóriájának sokkal szebb fénye van s ez a fény életünk végéig elkísér a megpróbáltatásokon keresztül is. Nem kell félnünk úgy, mint a kiválasztottaknak, a tömeg szeszélyétől, mely megfosztja az előbb még dédelgetett gyermekét minden jóindulatától és letépi róla az ajándékozott talmi csillogást. Nézzünk csak egy keveset vissza, az előbbi korok asszonyaira, amikor még nem

özellötte el a világot az „emancipált, felvilágosodott” nők tömege. Amikor még a férfiak csodált rabszolgái voltak, másodrendűségük tudatában nem egyéni célok eléréséről álmodoztak, hanem családjuk vagy más szeretteik felemelése céljukhoz vezette. Az akkori nő a párja vagy családja diadalvénye mellett találta meg boldogulását. Megelégedett, ha csak a szeretet volt minden áldozata és fáradsága jutalma. Álmai és ábrándjai legtöbbször teljesültek, mert csak arról álmodott, amit másodranguságában és kötöttségében elérhetett. Ma a nő érvényesülése nem határokhoz kötve, a kor fel fogása nem szabja meg módszereit s ezért ma már sokkal nagyobb csodákban hiszünk mint valaha. Mert a csodák nem történnék meg, boldogtalanok és elégedetlenek vagyunk.

Ne akarjunk kitünőbbek lenni, mint ahogy az életkörülményeink engedik. Ne érezzük magunkat jelentékteleneknek és színteleneknek a transzparens fényével megvilágított tündöklő női hirességek képe mellett, mert mi mindannyian egytől-egyig hősök és nagyok vagyunk a zajtalan nehéz hétköznapi életben. Emberi kötelességünket elvégezzük akkor is, ha arról nem kiabálnak az uccasarki reklámok.

Tehetségek, szerencsegyerekek mindig voltak és lesznek néhányan, de az igazi eszményi női alakot a többi nő alkotja mindenkor. Egyeseknek szobrok emelnek, de a tömegben van az erő, hogy bármikor lerombolhassa ezeket a bálványokat. Ez a néhány kivétel csak arra jó, hogy csodáljuk és bámuljuk, de ezt a bámulást csak a szórakozás határain belül engedjük uralkodni magunkon.

Ők nem példák, hölgyeim! Csúpn példázó kivételek, melyek megerősítik a szabályt. Ők a mesék és légies szívárványok, mi többiek vagyunk a valóság, építő vagy romboló erő. Ők a magaslat bravuros légtornászai, de vajjon az élet tűzhelyének fekete, kormos kéményseprői nem nagyobb légtornászok-e néha.

A csodák és szeszélyes szerencsék alatt is vannak magaslatok, melyre nem az unatkozó tömeg emel bennünket, hanem a mindennapi kötelesség. Elégedjünk meg ezzel a trónussal, melyen igazán királynők tudunk lenni. Lábaik előtt kevesebb a hódoló, de ez a hódolat őszintébb és értékesebb, mint amivel a szépség, divatkirálynőknek, regényhősnőknek adóznak.

A férfiak sem egytől-egyig Valentinók, vagy Napóleonok és ha magunkat nem becsüljük, akkor őket sem értékelhetjük sokra. Pedig a megbecsülés nagyon erős fegyver az ó meghódításukra.

V. M.

A korszerű vitaminos főzés titka

A magyar konyha híres arról, hogy elsősorban, de nehéz. Legalább is ezt állapították meg róla a — békeidőkben. Ma legfeljebb fenntartani nehéz a jó magyar konyhát. A modern tudományos kutatás azonban éppen azt igazolja, hogy ma kell kipróbálni, megszeretni és az eredményei kiválóságáról meggyőződni annak az új főzési technikának, amelyet vitamin konyhának neveznek. Ez abból áll, hogy aránylag olcsón a legtáplálóbb ételeket állítsuk elő családjainknak.

Alább adunk néhány ételösszeállításí vényt, mind kipróbált, kitűnő ízű, tápláló és olcsó ételt ad.

A gyümölcsételekkel kapcsolatban előrebocsátjuk, hogy a gyümölcsételek elkészítéséhez habarást használjunk íróval és savóval készítsük, mert ezek emelik az étel ízét. Csak arra ügyeljünk, hogy a habarás a habart ételben rendszeren felforrjon, nehogy nyers lisztje legyen az ételnek. A behabart ételeket a felforrástól számított 4—5 percig forraljuk és állandóan keverjük. — Mindig világos, zsemlyeszínű rántást készítsünk, ha rántani akarjuk a gyümölcsételeket, mert a sötét rántás jellegzetesen ízesít. Célszerű, ha lisztet előre megpirítanak, pár napra valót, hűsítő serpenyőben, de minden zsír nélkül. A világosra pirított lisztet aztán bármikor

használhatják a zsírral rántásként. Az így előre megpirított lisztet azonban a zsírban csak kevésse hevítjük fel és hideg vízzel feleresztve, keverjük össze, majd az előkészített, illetve előfőzött ételbe keverjük és felforraljuk.

GYÜMÖLCSLEVESEK

Hideg gyümölcsleves

Meleg időben igen kellemes étel. — Hozzávalók négy személyre: 60 deka vegyes gyümölcs, 2—4 deka cukor, kevés ecet, 1 deka só, 2 deka liszt, 1 deci tejjel vagy joghurt.

A felhasználandó gyümölcsöt megtisztítjuk, megmossuk, esetleg kimagozzuk és forrásban lévő vízbe tesszük, megfőzzük. Ha olyan gyümölcsöket használunk fel, amelyek különböző keménységűek, a gyorsabban fővőt később tegyük bele, hogy egyforma puhára főjjon. Közben kevés ecettel és szájiz szerinti kis cukorral ízesítjük, majd hozzákeverjük a tejjel vagy joghurttal és lisztel készített habarást és megegyezően felforraljuk. Ha kész, lehűtjük és hidegen tálaljuk.

Kapros almaleves

Hozzávalók négy személyre: 1 evőkanál finomra vágott kapor, 3 deka cukor, 1 evőkanál-

nyi ecet, 60 deka alma, 2 deka liszt, 1 deci tejfel vagy joghurt.

Elkészítése: A megtisztított és tetszés szerint feldarabolt almát forrásban lévő vízbe tesszük és megfőzzük, közben hozzáadjuk az ízesítőket: a kopro, a cukrot, ecetet és sót. A lisztet egy kevés hidegvízzel összekeverjük és a forrásban lévő leveshez öntjük. Egyszeri felforrálás után a tűzről levesszük és ízesítjük tejjel vagy joghurttal.

Szilvaleves

Anyagok négy személyre: 60 deka szilva, 4 deka cukor, 1 deka só, 2 deka liszt, 1 deci tejfel, vagy joghurt.

Elkészítése: A megmosott, kimagozott szilvát forrásban lévő vízbe tesszük, megfőzzük. Közben adjuk hozzá a sót, a cukrot és a tejjelt, vagy joghurttal készített habarást. Utána még egyszer felforraljuk és a tűzről elvéve, citromlével (vagy citromsóval) esetleg más ízesítővel ízesítjük. Melegen vagy hidegen tálaljuk.

Körteleves

Hozzávalók négy személyre: 60 deka körte, 3 deka cukor, 1 deka só, 2 deka liszt, 1 deci tejfel vagy joghurt.

Elkészítése: A szárától elválasztott, meghámozott, tetszés szerint felszeletelt és magháztól megtisztított körtét forrásban lévő vízbe tette megfőzzük. Forrás közben adjuk hozzá a sót, cukrot és a tejjel vagy joghurttal készített habarást. Még egyszer felforraljuk, majd a tűzről levéve tetszés szerint ízesítjük. Melegen vagy hidegen tálaljuk.

Örömet okoz harctéren küzdő honvédrokonának, ismerősének, ha rendszeresen küldi neki a „Délvidéket”.

A „tejkocka“

A legtöbb találmány keletkezését a véletlennek köszönheti. Így egy kávéautomata szemlésénél, mely 10 pfennig bedobása ellenében egy kis adag kávét ad, valakinek az a gondolata támadt, milyen jó lenne ide egy „Tejautomatát” is felállítani. Ebből a gondolatból azután tervek és kísérletek születtek, míg végül Karl Vogtnak sikerült a „tejkocka” gondolatát megvalósítani. Olyan eljárást dolgozott ki, melynek segítségével a tejet kockaalakban konzerválják úgy, hogy semminemű nedvességet nem vesz fel többé és így megsavanyodás nem állhat elő. Ez év folyamán Holsteinban egy gyárat építettek, melyben kizárólag ilyen tejkockákat állítanak majd elő. Ha az előállítás nagymértékben megindul, úgy az újfajta tejkocka a gyakorlatban forradalmi újítást fog jelenteni a tejüzemek számára. Egy ilyen 5 grammos tejkocka ugyanis 1/2 liter tejet ad és egy 14 kg-os csomagból, mely 2700 darab tejkockát tartalmaz, 450 liter hideg vagy meleg tej nyerhető. Érdekes pl., hogy 100.000 liter tej 223 csomagban elfér és 1/2-al kevesebb helyet foglal el, mint a por alakban elkészített tej. Amellett a tejkockának olyan kiváló tulajdonságokat tulajdonítanak, melyek a poralakban konzervált tejet jóval felülmulják. Így a tejkockából előállított tej 3 napig is eláll anélkül, hogy megsavanyodna. A tejkockákat a csesemők részére értékes vitaminokkal dolgozzák össze. Ez a találmány népgazdasági szempontból is jelentőségű. (MNK)

**HIRDESSEN
A „DÉLVIDÉKBEN”**

Épül a kövesut Szabadka és Kanizsa között

A m. kir. államépítészeti hivatal most adta a jelentését Szabadka thj. város közlekedésügyéről. A jelentés megállapítja, hogy a város területén úgy az állami, mint a törvényhatósági közutak állapota kielégítő. A szabadkai átkelési szakaszok javítása folyamatban van. A dunaföldvári ut kiépítendő szakaszához 23 vagon

terméskő, 66 vagon zuzottkő és 8 vagon kötőanyag érkezett. Az ut építése folyik.

Az andrásfalvi székelytelep bekötő útján folyamatban vannak a földmunkálatok. Negyven vagon hengerlési kavicsot már kiszállítottak az utra.

Szabadka és Kanizsa között ugyancsak folyik az utépítés. Ide 45 vagon kavics érkezett.

Igy készült el a tengerparti erődvonal

A tüzérségi figyelőállás tornyából messzire kalandozhat a szem: messzelátó nékül is jól látszik a csatorna egész vízútra, s a könnyű párán túl ott szürkéljenek a brit part sziklái. Csöndes reggel van, a hullámok egyhangú zúgással verődnek a parthoz; ahogy azonban följön a nap megélenkül a táj. Autóbuszok futnak a part felé, amikor megérkeznek, valóságos munkáshadoszlopok szállnak le róluk. Szerzők kerülnek elő, megindulnak a betonkeverőgépek, keskenyvágású vasut fut vidám zakatolással és elkezdődik a munka, a betonból és acélból való erődítményóriásokon.

Néhány nap múlva megváltozik a táj arca: a parti fővényben mély árkok húzódnak, a nemrég sík helyeken dombok emelkedtek és a megmozgatott föld egyre vándorol. Gerendák emelkednek a levegőbe, favázzal építik meg a bunker formáját, aztán jön az öntés. Kész az első kiserőd. A munka azonban pillanatra sem áll meg: új homok, új cement kerül a betonkeverékbe, csattognak a láncok, felbug a motor és serény kezek szorgoskodnak köröskörül.

A brit felderítőgépek gyakran látogatják meg az épülő parti erődvonalat: kíváncsiságuk azonban elakad az első könnyű léghárító tűznél. Ezek az ütegek mértani pontossággal vannak elosztva: minden fontos ponton ott állanak és a munka megindulásának napjaiban hamarosan két Spittfire került eléjük. A Tommyk nem tértek haza...

A munkásoszlopok közben berendezkednek az építkezés közelében: barakok készülnek gyors egymásutánban, szinte gombamódra nőnek ki a földből. A műszakiak, utászok, hidászok sem jöttek haszontalanul az időt. A régi akadályok helyébe újakat építenek, gondosan ügyelve arra, hogy minden egyes támaszpont minden oldalról kitűnően védve legyen. Emellett a már előre kidolgozott tervek szerint köröskörül aknamezőket helyeznek el, a bunkerokat pedig berendezik és ellátják a szükséges fegyverekkel.

És néhány hónapos, megfeszített munka után, — amikor a dolgukat végzett munkások továbbvonulnak — ismét alig látni valami változást a vidéken: minden csendes, sehol semmi szokatlan, semmi feltűnő. Nem is csoda, mert hiszen a vadonutj erődítmények — kitűnően vannak álcázva. Még a legkisebb géppuskaállás is észrevehetetlen. A fegyverek pedig a megadott parancs szerint minden pontra belőve: jöhet a támadás!

És az erődvonal védőserege nyugodtan, de páratlan fölkészültséggel áll a vártán: mert hiába a hihetetlen tömegű acél, beton és az ezer meg ezer géppuska, könnyű és nehéz üteg, ha nincs mögöttük a szívvel-lélekkel harcoló ember. Az a katoná, aki a sok reménységgel elindított dieppi vállalkozást oly keményen és oly fölényesen utasította vissza. (TEK)

A kalmükök és földjük

Ahol két földrész kulturája találkozik

(MN) A Dontól keletre tulajdonképpen már ázsiai föld terül el. Az antik világ a Donban látta Európa és Ázsia határát és sok földrajztudós még ma is a Manics lankáját tartja a két földrész természetes határának. A táj és lakossága csakugyan Ázsia jellegét viseli magán. A Manics mélyedéssel kezdődő és kelet felé mindinkább elsvatagosodó steppevidéket lovas és tevetenyésztő nomádok, a mongol kalmükök lakják. Európai szempontból annál is inkább ázsiaiaknak lehet számitani őket, mivel a dalai láma szemléli alattvalói, a buddhizmus legszélsőbb nyugati előőrsei.

A kalmükség még valódi nomádnép. Eredetük mélyen Közép-Ázsiába, az Altáj és Tiencsan között fekvő Dzsungáriába vezet vissza. A tatárokhoz, akikkel sokszor összetévesztik őket, sem rokoni, sem kulturális szempontból semmi közük sincsen. Európai megjelenésük a 17. század első felére esik, amikor a hazájukból elűzött törzsek egy része, mintegy 50.000 család az Ural és Volga között telepedett meg és orosz fennhatóság alá helyezkedett. Az első letelepülést 1703-ban új hullám követte és a beszivárgás még a 18. század második felében is tartott. Az Ural és Volga közéről a Káspói tenger mentén csakhamar átvonultak a Volga és Terek között elterülő pusztaságra is és egészen a Don alsó folyásáig nyomultak előre.

Mint hírhedt rabló-nép az ujonnan megszállt területekre nem hoztak sok áldást és például a Volga vidék ellen intézett portyázásaik szol-

gáltak ösztönzéssel az oroszoknak a volgai németek letelepítésére, míg más határtartományokban a kozákokra várt az a feladat, hogy kordában tartásák őket. Talán éppen szabadságuknak korlátozása volt az oka, hogy a törzsek legnagyobb része 1770/71-ben újból utrakelt, hogy Szibérián keresztül visszainduljon régi hazájába, az utánuk küldött kozákok azonban majdnem megsemmisítették őket. Csupán 11—12.000 család maradt vissza és ezeknek egy részét a doni és kubáni kozákok szervezeteibe osztották be, a maradék pedig ismét a pusztában keresett menedéket, különösen a Káspói-tenger északi és északnyugati partvidékén, ahol számuk időközben ismét 140—150.000 főre szaporodott. Területüket 1920-ban „autonóm szovjetköztársaság”-gá nyilvánították. Az autonóm kalmük-köztársaság közel 75.000 négyzetkilométert foglal magában körülbelül 220.000 főnyi lakossággal, melynek 70 százaléka esik a kalmükökre. Keleti határai Sztalingrádtól kezdve a Volga, majd a Kuma torkolatáig a Káspói tenger, nyugati határát pedig megközelítőleg a Sztalingrád—Novoroszijzsk vasutvonalban lehet megjelölni.

Mint tiszta mongolok a kalmükök nem fedik a nyugateurópai szépségideált, azonban minden primitívégük ellenére kitűnő lovasok és messze földön híres ló-, szarvasmarha-, juh- és tevetenyésztők. Az asztrakánprémek legnagyobb részét ők hozzák forgalomba. A határterületeken ujabban egy részük már a nomád életmódot is feladta és mezőgazdálkodásra adta ma-

Budapesti nagyvállalat keres

malmi, irodai, pénzügyi vagy egyéb kereskedelmi gyakorlatot bíró

férfi és női tisztviselőket

Menza ebéd. Véglegesítés esetén nyugdíjas állás. Ajánlatokat: „Biztos Ióvő” ielicére a Vidéki Napilapok Gazdasági Egyesüése (Budapest, IV., Szervita tér 3. továbbít).

gát, különösen amióta minden törzs számára meghatározott legelőterületet jelöltek ki, melynek határait nem szabad átlépniök.

Vallásuk nagyjában megfelel a tibetiekének. Hasonló templomaik vannak, hasonlóképpen lármás templomi zenével, méteres kürtökkel és óriásdobokkal a démonok kiűzésére, hasonló imamalmokkal és imázászlócskákcal, hasonlóképpen vörösbe öltözött szerzetesekkel és apácákkal. A szerzetesség azonban nem fejtett ki az erkölcsiségre különös építő hatást mert a szerzetesek egyuttal tanítók, orvosok, sőt ezen kívül még varázslók is. Ez a buddhizmus valójában csak az eredeti primitív fetisizmus leplezésére szolgál. Minden sáturnak most is megvanak a maga fetisei és amulettjei és a szokásos fetiseken kívül minden kalmük még külön fetiseket hord magával, néha olajjal szövetre festett, máskor kőből vagy fából faragva, legujabban pedig egyszerűen papírra nyomtatva.

Érdekes apróságok

Szumatra szigetén fekete rizs is nő. A belül természetesen fehér rizszem egy fekete külső hártjának köszönheti fekete színét. Ez a fekete hártja még forró vízben sem válik le. A fekete rizs ize és tápláléereje egyébként semmivel sem marad el a fehér rizs mögött.

A „kakadu” szó a maláj nyelvből származik és harapófogót jelent. Az elnevezés a papagáj-félék családjába tartozó kakadu csőrének alakjára vonatkozik.

A zsiráf már újszülött korában is 1,55 méter magas. Testének hosszúsága a második napon harminc centiméterrel növekszik.

A legtöbb vizet fogyasztó fa a tölgy. Napi vízszükséglete nem kevesebb, mint 85 liter. Utána következik az égerfa napi 66 literrel, majd a nyír mintegy 60 literrel. A tülevelűek sokkal kevesebbrel is beérik: a lucfenyő napi 13, az erdei fenyő 9, sőt más fenyőfélék csak 7 liter vizet „isznak” naponta.

A repkény a különösen hosszú életű növények közé tartozik és nem ritkák az 500 évre visszapillantó repkénytövek sem. Ezzel szemben például a nyírfa csak ritkán ér el száz éves életkort is.

Vannak fára mászó halak is. Ezek a halak az amerikai folyótorkolatokban élnek és órákon át is képesek a szárazon tartózkodni. Szétágazó gyökerei miatt különösen a mangróve-fát kedvelik, melynek ágai közé erős melluszonyvaikkal a gyökereken könnyen felkapaszkodnak. Míg a nőstény a gyökerek között fészket épít, a hím rendszeren az ágak között tölti az időt és gyorsan összehajmozott ágakkal és levelekkel védekezik a ragadozómadarak ellen.

A LEGGYORSABBAN USZO ÁLLAT EGY SARKVIDÉKI FOKAJAJTA, AZ UGYNEVEZETT TENGERI LEOPÁRD, MELY A VIZ ALATT MÄSÖDPERCENKINT 15 MÉTERT IS MEG TUD USZNI.

Csile és Argentína határán folyó Rio Agrio folyóban pompás savanyuvíz folyik, melynek ize erősen emlékeztet a citroméra. A vidék lakossága valóban él is az alkalommal és vödör-számba hordja a folyóból a vizet, mely cukorral édesítve valódi limonádéhoz hasonló italt szolgáltat.

Hírek:

DÉLVIDÉK

OTI KORZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa dr. Szabó Enre. Flórián u. 8. A második körzetbe a Bánát városrész tartozik. (a Rákóczi ut. Antal utca, belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész). orvosa dr. Ripp Miklós. Deák Ferenc krt. 15. A harmadik körzet a Szelencse és a Bánátnak a második körzetbe nem tartozó része. orvosa szintén dr. Ripp Miklós. Deák Ferenc krt. 15.

VÁROSI UGYELETES ORVOS:

Dr. Koutsek Ferenc. Szentelekv Kornél utca 12. Telefon: 331.

UGYELETES GYÓGSZERTÁR:

Aranv oroslán Szt. Háromság tér.

»Honvéddé neveljük az egész magyar ifjúságot!«. Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblatt közli vitéz Bély Alajos altábornagy, a magyar ifjúság országos vezetőjének cikkét. Az ifjúsági vezető cikkében rámutat annak fontosságára, hogy az ifjúságot katonai szellemben neveljék, vázolja a magyar nép katonai szellemét és a leventeintézmény történetét és hangsúlyozza, hogy a leventeintézmény segítségével honvéddé neveljük az egész magyar ifjúságot.

Nemzetvédelmi alakulatok értekezlete Ujvidéken. Ujvidékről jelentik: Vasárnap értekezletet tartanak a nemzetvédelmi egyesületek. Erre az alkalomra Ujvidékre látogat vitéz Barlay János vezérőrnagy, a vármegye vitézi székkapitánya. Az értekezleten résztvesznek a járási vitézek, tűzharcosok, nemzetvédelmi keresztsek és a turáni vadászok.

Két tűz Ujverbáson. Szerdán Hegel Frigyes Kossuth Lajos utcai házában gyulladt kétkocsis muharszéna. Ez már a második tüzeset Verbáson. Pár nappal ez előtt Karch József udvarán gyulladt ki a szalma. A tüzet itt a játszódó gyermekek idézték elő.

Bérmálás-Bezdanban. Bezdanban szombaton bérmálnak. A község lakossága nagy előkészületeket tett. A házakat tisztára meszelték, az egész község ragyog a tisztaságtól. Horváth Győző püspök több mint háromszáz bezdanit részesít a bérmálás szentségében.

1344 családfő kapott földet Horgoson. Horgoson, amely a szerb megszállás alatt határközség volt, földosztás céljából igénybe vették azokat a földeket, amelyeket a jugoszláv hatóságok annakidején telepítésre felhasználtak. A 4647 kat. hold földből azonban csak 3192 kat. holdat osztottak szét az igénylők között. A többit legelőnek használják fel, miután erre is igen nagy szükség van. Horgos tizezer lakosa közül 2000 családfenntartó jelentkezett földért és házhelyért, de csak 1344 családfenntartónak adtak, akik teljesen megbízhatók, több gyermekük van, józan életet élnek és földműveléssel foglalkoznak.

A céllövő eltalálta a saját menyasszonyát. Stettinben borzalmas szerencsétlenség történt egy varieté-előadáson. Egy céllövő artista, aki már husz éve ezen a pályán működik, menyasszonyával, egy ismert német artistanővel lézett fel az előadáson és mintegy hét méter távolságból a nő feje körül patkóalakban elhelyezett céltáblákra lőtt. A próbálkozás után második lövése pontosan célbatalált, de ezután eddig ki nem derített okból fegyvere ismét elsült és egymásután három golyó szaladt ki belőle. Az egyik golyó fejéltalálta és megölte a szerencsétlen artistanőt.

Bukarestben este 7 órakor kezdődik az elsötétítés. Bukarestből jelentik: A román főparancsnokság rendelete értelmében Bukarestben este hét órától reggel hat óráig tart az általános elsötétítés.

A színházban is korábban kezdődik az előadás. Az elsötétítésre való tekintettel, nemcsak a mozok, de a színházak is kötelesek befejezni előadásukat kilenc órára. A Zomborban vendégszereplő színtársulat ezért a plakátokon feltüntetett időtől eltérően az esti előadásokat háromnegyed hétkor, a délutáni előadásokat pedig fél négy órakor kezdi.

15 évi fegyházra változtatták a halálra ítelt budapesti rablógyilkos büntetését. Budapestről jelentik: Mint már közöltük, a budapesti büntetőtörvényszék rablógyilkosságért halálra ítélte Boda Antal alkalmi munkást, aki meggyilkolt és kirabolt egy trafikost. Kegyelem útján a halálos ítéletet 15 évi fegyházbüntetésre változtatták.

Bezdanban

a megjelenés után egy órával már olvashatja a Délvidéket. Kérje este az újságarústól, elsőnek tájékoztat minden eseményről.

A zsidótörvény egyes kérdéseinek bírói gyakorlata címen nagy érdeklődést keltő könyvet irt ifj. dr. Nagy Béla budapesti ügyvéd. Az aktuális könyv ismerteti a Kuriának a szinleges iparüzés kérdésében elfoglalt álláspontját és egész sereg érdekes esetet sorol fel, amelyekben a legfelsőbb bíróság megállapította a strómanságot, illetve amelyekben kimondotta, hogy az illető nem tekinthető strómannak. Feldolgozta a szerző a csendes társasággal, az alkalmazottak elbocsájtásával, illetményei vel és nyugdíjával, továbbá a törvénytelenítéssel, vallásváltoztatással, tanácskönyvi bejegyzés kiigazításával, valamint a zsidótörvény más rendelkezései folytán hozott különféle bírói határozatokat is.

Az ifjúság pályaválasztási irányítása. A Székesfővárosi Pályaválasztási Tanácsadó és Képességvizsgáló Intézet (VIII., Mária Terézia-tér 8.) kiadásában ügyesen szerkesztett, olcsó füzetek jelennek meg a keresztény magyar ifjúság pályaválasztásának irányítása céljából. Az első füzetek a nagyobb ifjúsági tömegeket érintő ipari és kereskedelmi hivatások pályaválasztási tudnivalóit tartalmazzák. Külön füzet ismerteti a sorozatban a lányok számára is alkalmas ipari foglalkozásokat, más füzet a fiúknak való ipari és kereskedelmi pályákról nyújt áttekintést. Nagy érdeklődésre tartja számot az a füzet is, amely a tanoncéletre szerződő ifjak jogi és gyakorlati tudnivalóit foglalja össze. A füzetekben mély nyomásos képek mutatják be a magyar kézművesipar világhírű készítményeit, amelyek a magyar kereskedelmi útján a távoli országokba is eljutva, méltó megbecsülést szereznek a magyar ipari munkának. A Fővárosi Pályaválasztási Tanácsadó Intézet ezekkel a füzetekkel azt akarja elősegíteni, hogy az iparra és kereskedelemre termelt magyar ifjuság minél könnyebben megtalálja a hajlamainak és képességeinek megfelelő életpályát. Ezekben a gyakorlati pályákon ma nagyszerű érvényesülési lehetőségek várják a magyar ifjúságot, amely a háború befejezése után hivatva lesz az ország nemzeti gazdálkodása egészen új alapokon felépíteni.

Kutba dobta törvénytelen gyermekét — másfélévi börtönrre ítélték. Még hetekkel ezelőtt történt, hogy Jánoshalma község határában egy kutban hathetes csecsemő hullájára bukkantak az emberek. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek, amely rövid nyomozás után meg is találta a lelketlen leányanyát, aki gyermekét a kutba dobta. A leányanya, Kéfer Mária jánoshalmi lakos beismerte, hogy a kutban talált csecsemő az ő gyermeke volt, akit azért pusztított el, mert félt a szüleitől és a szégyentől. A bíróság most vonja felelősségre Kéfer Máriát és szándékos emberölés büntette miatt — tekintettel az enyhítő körülményekre — másfélévi börtönbüntetésre ítélte.

A Monostorszeg-Apatini Ármentesítő társulat

bácskerteszi szivattyutelepén egy jó állapotban levő, német gyártmányu

golyós-csapágyas szalagfűrész

800 mm, beállítási magasság 500 mm, kb. 600 kg. súlyu eladó. Ajánlatokat kérjük legkésőbb ez év szeptember 27-ig a társulat irodájába Apatinba küldeni.

Ilyen az angol katona. A Times jelentése szerint 1941. évben Anglia egész területén 47.000 esernyőt vesztettek el. Ugyanez ajált az idő alatt ezenkívül 48.000 acélsisakot szolgáltatottak be, talált tárgyként, valamint több tizezerre jutó gázmaszkot, sőt puskát is.

Zsidó munkaszázadokat alakítanak Olaszországban. Mint Bolognából jelentik, a bolognai tartomány egész területén az olasz zsidótörvény intézkedéseinek megfelelően összegyűjtötték a zsidókat és használhatóságuk szerint a különböző ipari üzemekben foglalkoztatják őket, a külön felállított munkaszázadok keretében.

Változás a rádió vasárnapi műsorában. Szeptember 20-tól, vasárnaptól kezdődően új műsorrenddel alakul a rádió vasárnapi adása. A reggeli műsor 8 óra helyett már 7 óra 30 perckor kezdődik fohással, Szózatokkal és szórakoztató lemezekkel. 8 óra 15 perckor híreket mond a rádió, 8 óra 30 perckor »Őszinte beszéd« címmel közvetít műsorszámot, 9 órától pedig mint eddig is, az istentiszteletek közvetítésére kerül sor.

Eucharisztikus körmenet Budapesten. Az október 2-á és 8-á között Budapesten megtartandó országos katolikus napok kiemelkedő eseménye lesz az október 4-i országos eucharisztikus körmenet. A körmenet a Szt. István bazilikából indul az Országháztérre, ahol szentbeszéd és ünnepség lesz, majd visszatér a Bazilikába.

IGAZ MAGYAR NEM FECSÉG ÉS NEM TERJESZT RÉMHIREKET.

Internáltak egy bajai henteset. Bajáról jelentik: Weitzenfeld Ferenc bajai hentes már igen sokat foglalkoztatja a bünyői hatóságokat különböző bűncselekmények elkövetésével. Legutóbb Tolna vármegyében feketén törzskönyvezett állatokat vásárolt s azokat vágta le fogyasztásra. A dolgot az ottani hatóságok tudomására jutott és a főispán feljelentésére a bajai rendőrkapitányság internálási végzést hozott Weitzenfeld Ferenc ellen, akút nyomban őrizetbe is vettek.

Nagyszerű műkedvelőelőadás Kisköszegén. A kisköszegi Leventeegyesület műkedvelőgyűjtése nagy siker mellett mutatta be a Juhász legény, szegény juhász legény című énekes népszínművet. Júliáska szerepében Kiss Katica alakította nagyszerűen. Gergő szerepében Löffler Pál különösen énekszámával aratott hatalmas sikert. Többször is kitapsolták, énekszámait megismételte. Vargics Boriska nagy rátermettséget árult el. Jóska kondás szerepében Kollár Béla, Bobák csizmadia szerepében Bényics Ádám arattak sikert. A többi szereplők is mind kiváló alakítást nyújtottak. A darabot Lovas Kornél tanító rendezte, a zenét Kollár Antal igazgató tanító tanította be, sugótt Keresztes Irénke tanítónő. A zenét Tatai Jóska cigányzenekar szolgáltatta.

Hatalmas forgószél pusztított a Rivierán. Az olasz Rivierán, Savona közelében — mint Milánóból jelentik — azon a vidéken ritkán tapasztalt természeti katasztrófa pusztított. A tenger felől hirtelen hatalmas fölcser közeledett a part felé és a forgószél ötven fűrdőkabint összerört és ezenkívül is nagy pusztítást vitt végbe a strandon. Emberéletben csodálatos módon nem esett kár.

Október 15-ig be kell szolgáltatni a ponyvát. A Budapesti Közlöny pénteki száma közli az iparügyi miniszternek 60.000. 1942. Ip. M. számú rendeletét a rotációs és az ives nyomópapírosnak könyv, naptár vagy füzet előállítására való felhasználásáról szóló 4.300/1942. M. E. számú rendelet 8. §-a utolsó bekezdésének végrehajtása tárgyában. A rendelet szerint a kiadó, valamint a terjesztéssel és a forgalombahozattal foglalkozó személyek és vállalatok kötelesek a 4.300/1942. M. E. számú rendelet 8. §-ának első bekezdésében említett ilyen könyveknek, naptáraknak vagy füzeteknek az 1942. évi szeptember hó 15-én birtokukban maradt példányait, amelyeknek terjesztésére, forgalombahozatalára vagy forgalomban tartására a miniszter elnöktől engedélyt nem kaptak a Magyar Papirosipari Nyersanyagbeszerző Korlátolt Felelősségű Társaságnak az 1942. évi szeptember hó 25. napjáig vételre felajánlani és 1942. évi október hó 15. napjáig beszolgáltatni.

Van locsolótank, mégsem locsolják a bajmoki utcákat. Bajmok község még a megszállás alatt vásárolt egy locsolótankot. Ezt azonban az idén még nem használták. A község utcáin elviselhetetlenül nagy a por. A bajmokiak remélik, hogy a locsolótankot üzembe helyezik, mert ennek semmi akadálya nincs, hiszen négy előfogatóst alkalmazott a község.

Különleges riasztó készülék. Oszlóból jelentik: Egy haltdalemi polgár ajtókra és ablakokra szerelhető különleges riasztókészüléket talált fel, amely betörési kísérletek esetén riasztó lövést ad le. A találmányt a rendőrség tanácsára szabadalmaztatta.

A RÉMHIRTERJESZTÉS BELSŐ BOM- LASZTÁS, TEHÁT HAZAÁRULÁS

A dolgozó német nők száma hákében és háboruban. Gyakran történik panasz, hogy a háború a nőket teljesen elvonja a háztartási munkától és egészen a hivatali szolgálatába állítja őket. Ez a panasz azonban nem helytálló, mert a nőknek a hivatali pályák felé való önzönlése már a háború előtti időkben megindult. Így 50 év alatt, vagyis 1882—1933-ig a dolgozó nők száma Németországban 24,4%-ról 34,2%-ra emelkedett. Megjegyzendő azonban, hogy 1930—31 években a nehéz gazdasági helyzet a szokottnál több nőt kényszerített a hivatali pályára. A dolgozó nők száma azóta egyre emelkedett annak ellenére, hogy a nemzetiszocializmus uralomra jutásakor 6 millió állástalan férfi jutott kenyérhez. Ha mondjuk a dolgozó nők számát 1932-ben 1001ban állapítjuk meg, úgy ez a szám 1935-évi közepéig 112,7-re, 1938-ban 135,9-re, 1940 tavaszán pedig már 150-re emelkedett. A dolgozó nők száma a különböző foglalkozási ágakon így oszlik meg: Ha feltesszük, hogy 1938 évben ismét 100-ból indulunk ki, úgy 1939-ben 167 kémikus, 159 fémmunkás, 157 női technikus és 151 egyéb ipari női munkaező dolgozott Németországban. A háború a dolgozó férfiak nagy részét eltávolította munkahelyükről és a nőkkel szemben még nagyobb követelményeket támasztott. A nők jelenlegi nagyarányu munkábaállítása csupán a háborúra vezethető vissza, mely természetesen annak megszűnésével ismét csökkenni fog és a nők nagyrésze visszatér majd az otthoni munkához. A dolgozó nő jelensége azzal is magyarázható, hogy a mai felfelételő és haladó korban azok a nők, akik özvegyesség vagy nem férjhezmenés miatt saját keresetükre vannak utalva, nem elégedhetnek meg csupán a házi munkával, hanem tevékenységüknek természetesen tágabb teret keresnek. (MINK)



A napraforgó cséplésének kérdése megoldást nyert

A napraforgó letakarításának ideje megérkezett és már nagyban folyik a munka. A termés a várakozásnak megfelelően közepesen jól sikerült. Most még a cséplés van hátra, amitől leginkább félték a napraforgó először termelő gazdák. A napraforgó cséplésének problémája is megfelelő megoldásra talált, úgy hogy egyáltalában nem olyan ördögös ez a kérdés, mint amilyennek azt a gazdák kezdetben hitték. Bácsgyulafalva határában már évek óta termesztik a napraforgót és már rég berendezkedtek a cséplésére. Ehhez gépi erőre járó kukoricamorzsolókat alakítanak át. Az átalakítás mindössze három napot vesz igénybe. Az ilyen »napraforgó cséplő« 100 q tiszta magot tud adni naponta. Üzemanyagfogyasztása aránylag csekély.

A Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth magyar gépgyári művek r. t. kispesti gyártelepén szabványos cséplőgépen folytattak kísérleteket nagymennyiségű napraforgóval. E kísérletek eredményeképpen a következő változtatásokkal lehet a gépet a napraforgó csépléséhez alkalmassá tenni:

1. A dobtengely fordulatszámát percenként 550—580 fordulatra kell csökkenteni.
2. A dobtengelyen levő szalmarázó, törekrázó és nagyszeelelő-meghajtó szíjtár-

csak megfelelő megnagyobbításával kell gondoskodni arról, hogy ezek a szervek továbbra is olyan fordulatszámra dolgozzanak, mint búzacséplésnél.

3. A dobkosár felső részét ki kell szerelni és ennek helyére lemezből készült egyenes csuszófelületet kell alkalmazni. A dobkosarat teljesen ki kell nyitni.

4. A dobról a bordázott verőleceket le kell szerelni és csak az alátétsíneket kell rajta hagyni. A falécet nem kell felszerelni.

5. A serleges emelő alsó részén levő ajtót ki kell nyitni és a magvak egy részét itt engedjük ponyvára, másik részét pedig a toklászó kikerülésével a második tisztítón és zsákoló nyíláson keresztül engedjük ponyvára.

Az elért eredmények szerint ezzel az eljárással a napraforgó minden veszteség nélkül, a legkisebb hántólási százalékkal, kifogástalanul cséplhető. A kérdés tehát megoldódott. Most már a cséplőgéptulajdonosokon múlik, hogy gépeiken a szükséges átalakításokat végrehajtva biztosítsák az egy esztendői munkával megtermesztett napraforgó mielőbbi veszteség nélküli ki-cséplését.

A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara Zombori Kirendeltsége.

Mennyi kiszolgálási díjat számolhatnak fel a borbélyok

A kereskedelmi miniszter rendeletet adott ki a fodrászipari legkisebb kiszolgálási díjak újabb megállapítása tárgyában. A most megállapított díjaknál alacsonyabb összegért történő kiszolgálást árrombolásnak minősítik.

Az új kiszolgálási díjak a következők: sima borotválás Budapest belvárosi és az ezzel egy tekintet alá eső üzletekben 30, a többi budapesti üzletben és a vidéki városok belső területén fekvő üzletekben 24, a többi üzletben 20 fillér. Fazonhajvágás 60, 46—34 fillér. Gépi hajvágás 50—34, 28 fillér, mellékmunkák egységesen 10 fillér, fejmosás 70—50—40 fillér. Női vasondolás 80—60—50 fillér, vízhullám 120—90—70 fillér, női hajvágás 70—60—50 fillér, női fejmosás 80—70—60, hajszőkítés 400—360—240 fillér, női hajfestés 840—600—500

fillér, tartóshullám 840—600—500 fillér.

A laktanyai fodrásziparosokra ezek a legkisebb kiszolgálási díjak nem vonatkoznak. A díjakat mindenkor a honvédség tüzérségi teherbíróképességének megfelelően kell megállapítani.

Faluhelyen a sima borotválás 16 fillér, a hajvágás 24, illetve 32 fillér. Nem tesz észrevételt a kereskedelmi miniszter, ha a fodrásziparos a bérleti rendszer alapján állandó vendégeinek ezekből az árakból engedélyt nyújt. Ez a díjkezdmény általában 10—15 százalékos lehet. A közületek, egyesületek által rendelkezésre bocsátott helyiségben dolgozó fodrásziparosok minimális díjknál olcsóbban dolgozhatnak. Ugyanakkor sem haladhatja meg azonban az engedmény a 10—15 százalékot. (Magy. Tud.)

A ha özvegy folytathatja volt férje iparát

A háborús állapot az ipari területen is eddig nem ismert, különleges problémákat vetett fel. Ilyen megoldásra váró kérdés például az, hogy a háboruban elesett iparos felesége özvegyi jogon gyakorolhatja-e férje iparát? Az eddigi konkrét esetekből kialakult gyakorlat szerint

a ha özvegy volt férjének csak holtán nyilváníttása után gyakorolhatja iparát. Ha azonban a holtánnyilváníttásnak akadálya volna, vagy valamely okból a holtánnyilváníttásnak el nem hárítható nehézségei volnának,

a feleség kérheti, hogy távollévő férjének gondnokai őt kijelöljék.

Ennek megtörténte után az özvegy az elsőfoku iparhatóságához fordul és kéri, hogy vegye tudomásul, miszerint a szünetelésben levő ipart tovább folytatja. Ezt a bejelentést az iparhatóság rendszerint minden további nélkül tudomásul veszi.

Ez az eljárás eltérő a nem háború esetén történt elhalálozás esetétől. Ugyanis nem háború esetén az ipart üző férj elhalálozását követő három hónapon belül kell bejelentenie az özvegynek azt, hogy elhunyt férje iparát folytatni kívánja. A bejelentést mindenkor az elsőfoku iparhatóságnál, az ipartestületnél kell megtenni.

Kedvezményes gyeptetmagokat kaphatnak a gazdák

A földművelésügyi miniszter a legeltetési, társulati, birtokossági közös, községi közlegelők, valamint 500 kat. holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodó zöldmezőszövetségi tagok tulajdonában lévő rétek és legelők gyepesítését az 1943. évben is körülbelül 40 százalékos kedvezmény nyújtása mellett jömnőségű, hazai származású, tehát fagyálló és szárazságtűrő gyeptetmagvak kiosztásával mozdítja elő. A kiosztással a földművelésügyi miniszter az Országos Zöldmező Szövetséget bizta meg. Azoknak a legeltetési társulatoknak, birtokosságoknak és községeknek, amelyek a fenti kedvezményben részesülni kívánnak, igényüket az illetékes várme gyei gazdasági felügyelőségnek, az 500 kat holdnál nem nagyobb birtokon gazdálkodóknak pedig az illetékes kerületi földmészó alakulatnál kell bejelenteni. (MTI)

Rendelet zárta a bőrök beszolgáltatásáról

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny pénteki számában jelent meg az iparügyi miniszternek 60.100/1942. Ip. M. számú rendelete a zár alá vett nyers, sózott, száraz, cseres (félígcserezett) bárány-, juh- és birkabőrök átvétele tárgyában. A rendelet értelmében az, akinek bőrből zár alá vett készlete van, köteles abból hatóságilag megállapított áron készíttetés ellenében átengedni azt a mennyiséget, amelynek átengedése a m. kir. Ipari Anyaghivatal felhívja.

S P O R T

Honvéd napot rendez vasárnap a Zombori SE

A vasárnap megtartandó Ujszegedi TC—ZSE bajnoki mérkőzés alkalmával a téli ruhagyűjtési akció keretében „Honvéd napot” rendez a ZSE gyűjtéssel egybekötve a keleti fronton küzdő honvédeink részére.

Ritka élvezetben lesz része a zombori sportközönségnek. A mérkőzés tekintve a két csapat erőviszonyát igen izgalmasnak ígérkezik annál is inkább mivel a szegedi csapat az alföldi csoport egyik legerősebb csapata — bajnokjelölt. Az idei bajnokságban mind a két eddigi ellenfelét könnyen és nagy gólaránnyal győzte le: az újvidéki MAV-ot Szegeden 6:2 arányban, a Temerini TC-t Temerinben 5:2-s eredménnyel.

A ZSE saját pályáján minden egyesületnek komoly ellenfele, amit az elmúlt évadban még a pesti csapatok ellen is számtalanszor bizonyított. Az elmúlt vasárnap tartalékosan és az utazástól fáradtan is „eldöntetlen” harcolt ki idegenben, míg most vasárnap teljes csapatával és amennyiben az átigazolások idejében elintéződnének két újabb belépett játékosal fogja a küzdelmet felvenni.

Mindezeket egybevéve a vasárnapi mérkőzés igazi futball csemegének ígérkezik, amelyen a két csapat minden tudását előlővé komoly, nehéz, izgalmas csatát fog vívni, aminek meg-

felelően már most nagy érdeklődés mutatkozik városunkban a vasárnapi mérkőzés, illetve a szegedi csapat szereplése iránt.

Amennyiben az említett új játékosok átigazolása nem intéződik vasárnapig el a ZSE a következő felállításban fog szerepelni: Zahorai, Irmay, Szélinger, Pataki, Huber, Kovács, Hári (Babinyac), Schmidt, Lukits, Mészáros, Rádi.

Az UTC csapatának vasárnapi felállítását még nem ismerjük, de mint értesültünk játszani fog Széll, ki nemrégiben lépett át a Dimavághól, azonkívül Kolozi és Molnár akik a legjobb szegedi amatőr játékosok, állandó tagjai a főiskolai — és délmagyarországi kerületi válogatottnak.

Tekintettel ezen ritka sporteseményre előreláthatólag nagyszámú közönség fog vasárnap el látogatni a városi stadionba, s megvagyunk győződve arról, hogy Zombor város sportközönsége átérzi azt, hogy ez alkalommal nem csak sportügyről, hanem a nemzet létéről is szó van s minden magyar sportkedvelő teljes odaadással és áldozatkészséggel fogja megtenni azt, amit megkövetel a Haza és adományával elősegíti ugy erkölcsileg mint anyagilag a ZSE ezen dícséretre méltó hazafias akcióját.

BETYÁRBECSÜLET

(3)

— Add föl mgad fiam a legelső csendbiztosnak. Osztán: lesz, ami lesz.

A betyár elrémülten nézett az öreg komoly, bronzvörös arcába és iszonyattal sugta:

— De Gábor bátya!... Akkó... fölakasz-tanak!...

— Föl ám fiam, mer' ez a regula! Erre a betyárból élesen kitört az életössz-
tön hangos sikolya.

— De én még fiatal vagyok, bátya!... Én még élni szeretnék! Élni!...

Szavaiból az élet szeretete, s az élet iránti olthatatlan rajongása dus, vastag sugarakban ömlött. Megüvegesedő tekintete segélytkérőn kapaszkodott az öreg szigorú nézésébe és tehetetlenül, megsemmisülten összeroppant, amikor a kemény, kegyelmet nem ismerő, irgalmatlan szavak súlyos pörölyütként hullottak szívére:

— Fiam, ne feledd el, hogy: fogat-fogér', életet-életér'! Így tartja a becsület.

A betyár lehervadt. Feje a mellére bukott.

— Így tartja a becsület...

Sugva visszhangozta a mondatot és a fájdalom kövér könnyei sűrű csapatban golyóztak végig az arcán. Belül már furdalta a lelkiismeret. Viaskodott önmagával. Csatatér volt a szíve és ezen a csatatéren a szíve vívott a lelkével. A büntudata és az életössztöne is bőszi páviadalt vívott. Ez a vad, halálos tusa kiült a legény szemébe és a fájdalom ólmos könnyei a higany fürgeségével futkározták be az arcát.

— Uristen!... — hörögte. — Hej... Atyauristen!...

A vén halász szánakozva nézte. Ez a szánalom a hangjából is kicsendült, bár nem vált engedékennyé.

— Ne emészd magad, fiam. Ha Istent mondtál, hallgass is rája. Mennyj oszt add föl magad. Hátha nem is kapsz kötelet...

— No, oszt a tömlőc? Az életfogyt? Inkább a halál, mint szabadság nélkül élni!

Utolsó mondatából a szabad puszták szabad fiának rajongó szabadságszeretete viharzott.

— Hja, mér' letté' betyár? — mondotta a halász csendesen. — Mér' köllött házat gyújtani?

A legény dacosan, szikrázó szemekkel nézett az örege és keze ökölbe görcsösült.

A Délvidék regénye Írta: LOVAS SÁNDOR

— Hászen jó tuggya kend, hogy köllött! Oszt az enyimét gyujtottam, mer' ugys az enyim lett vóna. Csak az apám nem akarta kianni a juszt.

— Az... az... a juss... gyujt is, meg gyilkol is... Hát akkó' csináj csak amit akarsz. Ugys az lesz veled, ami a csillagokba van megírva.

Ismét a betyárra döbbsent élete nagy tragédiájának tudata, de most már nem tépelődött. Felállott a hunyó zsarátnok mellől. Előre meredt a sötét égboltozat felé. Arcán acéllá mervedett a sorsdöntő, nagy elhatározás.

Kemény hangon mondta:

— Igaza van, bátya. Életet életér'...

— Tudtam, hogy nem vagy kapcabetyár... — dörmögte az öreg meglepődötten.

A betyár büszkén előre szegte a fejét. Szeme a sötétben is világítóan csillogott.

— Nem! Kapcabetyár nem vagyok! Amit tettem, megfizetek érte, akár az életemmel is! A lovához ugrott és a nyeregkápából előrántotta a kétsövű pisztolyát.

— Mit akarsz a pisztojoddal? — kérdezte a halász ijedten.

A legény homlokán gyöngyözött a verejték. Arcvonásai eltorzultak. Rekedten, forrón lihegte:

— Betyár vagyok, de megfizetek. Itt fizetek, mer' itt mondotta ki kend rám az itéletet! Vad mozdulattal emelte homlokához a pisztolyt. Azonban mielőtt ujja a ravaszt megrántotta volna, az öreg halász ökölcspása eltérítette irányából a pisztoly csövéből aratni készülő halál utját.

— Mi van veled? Tán veszett kutya harapott meg? — förmedt a betyárra haragosan.

— Miér'?

— Hát igazságos vóna, hogy te magad vedd el az életedet? Te embert öltél, téged is másnak kell megölnie. A hóhérnak. Érted-e mán ember?! A betyár elgondolkozva lehorgasztotta a fejét. Meghajolt az öreg halász okoskodása előtt.

A pisztolyt visszatette a nyeregkápába.

— Igaza van kendnek...

Nagy hörögve csikorduló, nehéz sóhaj szakadt ki a tüdejéből: — Megyek a csendbiztoshoz. A kezét nyújtotta. Gábor — az öreg halász

— melegen viszonzta a betyár kezének kemény szoritását.

— Hát csak menjj fiam... Isten vezérröjjon.

Hangja részvétellel csengett és a betyár is elérzékenyült.

— No... akkó'... köszönöm a hozzám való jószágát... a Szúzanya álgya meg!

Felpattant a lovára. Lábát alig helyezte el a kengyelben, amikor közelről lódobogást hallott.

Felállt a kengyelben és élesen figyelve előre meredt a sötét éccakába.

— Ezek a pandurok lesznek — dörmögte. — Megtalálták a nyomomat.

— Hát, — bölintott az öreg halász. — Ide csalta őket a lüvés amikó' magadra akartad sülni a pisztojodat. No, most bévárhatod őket.

A betyár büszke daccal markolta meg a kantárszárát. Büszkesége meg a gögje lángre lobbantotta a véréit.

(Folvtatiuk)

Apróhirdetések

Szabóműhelyemet
Városi Gvula utca 5. szám alá helyeztem. N. b. vevőim pártfogását kérem továbbra is, tisztelettel Pécskav János szabómester.
a-2379-f

La salgótáriáni szén
megérkezett. Kapható: bailsai Voinich Istváné, Hunyadi utca 3. számú vegyeskereskedésében.
a-2390-f

Figyelem! Szabó Tóni, Tigeris vendéglőiben, sportbarátok, drukkerok találkozóhelye. Meleg és hideg ételek, kitéző fajbörök, csapolt sörök. Minden pénteken halpaprikás. Tiszta szobák, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogást kér: Szabó Tóni vendéglős.
a-2392-f

Eladó Zomborban,
közel a Belvároshoz, kétszárnyas, nagyobb ház. Bővebbet özv. Hecknéél, Szentelek Kornél utca 17.
a-2395-f

Shell Zomborban üzembe helyezendő benzinkezelésére, óvadékképes kutkezelőt keresünk. Bővebbet: Rákóczi ut 54.
a-2393-f

Szoba-előszobás lakást keres magános tisztviselő. Cim a kiadóban.
a-2391

Engedélyezett Plimuth négy hengeres autó, jó gumikkal eladó. Maros Simon, Zombor, Géza utca 2.
a-2394-f